

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (esimene koda)

27. september 2006*

Kohtuasjas T-117/04,

Vereniging Werkgroep Commerciële Jachthavens Zuidelijke Randmeren,
asukoht Zeewolde (Madalmaad),

Jachthaven Zijl Zeewolde BV, asukoht Zeewolde,

Maatschappij tot exploitatie van onroerende goederen Wolderwijd II BV,
asukoht Zeewolde,

Jachthaven Strand-Horst BV, asukoht Ermelo (Madalmaad),

Recreatiegebied Erkemederstrand vof, asukoht Zeewolde,

Jachthaven- en Campingbedrijf Nieuwboer BV, asukoht Bunschoten-Spakenburg
(Madalmaad),

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

Jachthaven Naarden BV, asukoht Naarden (Madalmaad),

esindajad: advokaadid T. Ottervanger, A. Bijleveld ja A. van den Oord,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: H. van Vliet, A. Bouquet ja A. Nijenhuis,

kostja,

keda toetab

Madalmaade Kuningriik, esindajad: H. Sevenster ja M. de Grave,

menetlusse astuja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 29. oktoobri 2003. aasta otsus 2004/114/EÜ Madalmaade rakendatavate abimeetmete kohta, mis on kehtestatud Madalmaade mittetulunduslikele jahisadamatele (ELT 2004, L 34, lk 63),

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees R. García-Valdecasas, kohtunikud I. Labucka ja V. Trstenjak,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. mai 2006. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 1998. aastal otsustas Enkhuizeni (Madalmaad) kohalik omavalitsus ehitada uue jahisadama suurte ja väikeste aluste jaoks. Uue sadama rajamise tõttu tuli sulgeda mereklubi KNZ & RV olemasolev sissepääs. Selle sulgemise hüvitamiseks võttis kohalik omavalitsus kolm meetet:

— esiteks avas ta uue juurdepääsutee KNZ & RV jahisadamasse, mis asus varasema läheduses;

- teiseks, kuna kohaliku omavalitsuse sõnul pidid laevad KNZ & RV olemasolevasse jahisadamasse pääsemiseks tegema uue juurdepääsutee tõttu ringi, siis süvendas ta selle hüvitamiseks osa kõnealuse sadama läheduses asuvatest vetest, et mereklubi saaks tulevikus omal kulul ehitada 105 uut ankrukohta;

 - kolmandaks pakuti mereklubile KNZ & RV võimalust osta süvendatud ala (26 000 m²) kohalikul omavalitsuselt ruutmeetri hinnaga, millega viimane selle riigilt 1998. aastal ostis.
- 2 Nijkerki (Madalmaad) kohalik omavalitsus oli 1966. aastal ehitatud kohaliku jahisadama omanik. 2000. aastal see sadam erastati ja müüdi selle rentnikule, milleks oli kohalik mereklubi De Zuidwal. 1998. aastal hindas sõltumatu ekspert kõnealuse sadama väärtuseks väljarendituna 417 477 eurot. Ilma rentnikuta oli sadama väärtus hinnanguliselt 521 847 eurot.
- 3 Nimetatud kohaliku omavalitsuse ja mereklubi vahel 27. märtsil 2000 sõlmitud müügilepinguga kohustus viimane kandma kõik vee puhastamise ja pooleliolevate sadamarajatiste hooldustöödega seonduvad kulud. 2000. aastal hindas kohalik omavalitsus pooleliolevate hooldustööde hinnaks 272 268 eurot ja vee puhastamise kuludeks 145 201 eurot. Kohalik omavalitsus arvutas need kulud jahisadama hinnangulisest väärtusest maha ning selle tulemusena kujunes selle lõplikuks ostuhinnaks 0,45 eurot.
- 4 2000. aastal müüs Wieringermeeri (Madalmaad) kohalik omavalitsus Jachtwerf Jongert BV-le (edaspidi „Jongert”) maatüki ja veeala hinnaga 7 636 147 eurot. Nende alade hinnanguline väärtus oli 5 825 065 eurot (105 211 eurot veeala ja 5 719 854 eurot maatüki eest).

Haldusmenetlus

- 5 1. märtsi 2001. aasta kirjaga esitas Vereniging Werkgroep Commerciële Jachthavens Zuidelijke Randmeren (Zuidelijke Randmereni kommertsjahisadamate ühenduse töögrupp, edaspidi „töögrupp”) oma liikmete nimel (käesoleva kohtuasja ülejäänud hagejad) kaebuse seoses Madalmaade teatud jahisadamate vahelise konkurentsi võimaliku kahjustamisega. Neid Madalmaade jahisadamaid haldavad mittetulunduslikud organisatsioonid (tavalised mereklubid) või eraõiguslikud ettevõtjad. Töögrupi väitel on mitmed mittetulunduslikud jahisadamad saanud ankrukohtade rajamiseks ja hooldamiseks riigiabi. See võimaldab neil jahisadamatel rentida sadamat külastavatele jahtidele ankrukohti madalama hinnaga.
- 6 Algselt puudutas kaebus üksnes ühte Enkhuizenis asuvat projekti. 11. aprilli 2001. aasta kirjaga esitas komisjon Madalmaade ametiasutustele mitmeid küsimusi, millele nad vastasid 24. mai 2001. aasta kirjaga.
- 7 Pärast sellest kirjavahetusest teadasaamist saatis töögrupp 2001. aasta jooksul korduvalt täiendavat teavet Enkhuizenis asuva projekti ja veel kuue juhtumi kohta. 11. veebruari 2002. aasta kirjaga palus komisjon Madalmaade ametiasutustel edastada talle üksikasjalik teave nende seitsme juhtumi kohta.
- 8 Saadud teabe põhjal uuris komisjon nimetatud seitset juhtumit ning teavitas töögruppi oma uurimise tulemustest 8. augusti 2002. aasta kirjaga. Selles kirjas eristas komisjon esiteks kolme juhtumit, mille puhul ei saanud välistada, et tegemist oli riigiabi andmisega EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, ning teiseks nelja juhtumit, mille osas oli komisjon seisukohal, et nende puhul ei olnud tegemist riigiabi

andmisega nimetatud artikli tähenduses. 3. septembri 2002. aasta kirjas nõustus töögrupp komisjoni hinnanguga ning esitas täiendavat teavet kolme jätkuvalt uuritava juhtumi kohta (Enkhuizeni, Nijkerki ja Wieringermeeri jahisadamad).

- 9 5. veebruari 2003. aasta kirjaga teavitas komisjon Madalmaid oma otsusest alata EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlust kolme jätkuvalt uuritava asja suhtes. 22. aprilli 2003. aasta kirjaga esitasid Madalmaade ametiasutused omapoolsed märkused ja esitasid komisjonile uut teavet.
- 10 Otsus menetluse algatamise kohta avaldati Euroopa Liidu Teatajas 22. märtsil 2003 (ELT C 69, lk 4). Komisjon palus asjaomastel pooltel esitada oma märkused.
- 11 16. aprillil 2003 sai komisjon töögrupilt kirja, mis ei sisaldanud ei uut teavet ega täiendavaid olulisi asjaolusid. Ülejäänud asjaosalised komisjonile oma märkusi ametliku uurimismenetluse avamise koha ei esitanud.
- 12 29. oktoobril 2003 võttis komisjon vastu otsuse 2004/114/EÜ Madalmaade rakendatavate abimeetmete kohta, mis on kehtestatud Madalmaade mittetulunduslikele jahisadamatele (ELT 2004, L 34, lk 63; edaspidi „vaidlustatud otsus“).

13 Selle otsuse resolutiivosa on järgmine:

„Artikkel 1

Madalmaade rakendatavad abimeetmeid, mis on kehtestatud Enkhuizeni, Nijkerki ja Wieringermeeri mittetulunduslikele jahisadamatele, ei saa käsitleda riigiabina EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Madalmaade Kuningriigile.”

Menetlus

14 Hagejad esitasid Esimese Astme Kohtusse 24. märtsil 2004 saabunud avaldusega käesoleva hagi.

15 Madalmaade Kuningriik esitas Esimese Astme Kohtusse 26. augustil 2004 saabunud eraldi dokumendiga avalduse käesolevas kohtuasjas komisjoni toetuseks menetlusse astumiseks vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 116 lõikele 6. Esimese koja esimees rahuldab selle taotluse 7. oktoobri 2004. aasta määrusega.

- 16 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (esimene koda) avada suulise menetluse ning palus pooltel esitada oma märkused käesoleva hagi vastuvõetavuse kohta, arvestades riigiabi valdkonnas asjakohast kohtupraktikat.
- 17 Poolte kohtukõned ja nende vastused Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele kuulati ära 3. mai 2006. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

- 18 Hagejad paluvad Esimese Astme Kohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus ja tunnistada teatud äriühingutele antud abi õigusvastaseks;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 19 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:
- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või igal juhul põhjendamatusse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

20 Madalmaade Kuningriik toetab komisjoni nõudeid.

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

21 Komisjon vaidlustab hagi vastuvõetavuse, esitamata seejuures formaalset vastuvõetamatuse vastuväidet kodukorra artikli 114 tähenduses.

22 Esiteks kahtleb ta, kas vaidlustatud akt puudutab töögrupi liikmeid isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses. Teiseks peab ta küsitavaks töögrupi kaebeõigust.

23 Töögrupi liikmete kaebeõiguse osas leiab komisjon, et kui vaidlustatud otsus neid puudutab, siis on neil kaebeõigus samadel alustel, mis kõigil teistel kommertsjahisadamatel.

- 24 Seoses töögrupi liikmete rolliga märkis komisjon kohtuistungil, et üksnes asjaolust, et hagejad esitasid kaebuse, mille tulemusena võeti vastu vaidlustatud otsus, ei piisa selleks, et neid võiks käsitleda isikutena, keda see otsus isiklikult puudutab. Kuigi nad esitasid kaebuse, mille alusel algatati EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlus, saab neid käsitleda konkurentidena üksnes juhul, kui nende seisundit turul on oluliselt mõjutatud. Tuginedes asjaoludele, mida Euroopa Kohus ja Esimese Astme Kohus on asjaomases kohtupraktikas arvesse võtnud, tõendab komisjon väidetavalt, et väidetav abi ei ole hagejate seisundit turul oluliselt mõjutanud.
- 25 Käesoleval juhul märgib komisjon, et kuna suure arvu jahisadamate hulgast, kes siseriiklikul ja piirkondlikul turul tegutsevad, on hagejaid ainult kuus, siis ei ole tõendatud, et väidetav abi on hagejate huve kahjustanud.
- 26 Täpsemalt ei ole hagejad mingilgi määral tõendanud, et Enkhuizeni jahisadamale antud umbes 200 000 euro suurune soodustus mõjutas oluliselt nende seisundit turul ja on põhjustanud neile tegeliku kahju.
- 27 Seoses töögrupi kaebeõigusega märgib komisjon esiteks, et EÜ artikkel 230 sätestab, et hagi esitamiseks peab isikul olema juriidilise isiku staatus. Madalmaade tsiviilseadustiku (edaspidi „BW”) kohaselt on käesolevas kohtuasjas käsitletava töögrupi, mille põhikiri ei ole kehtestatud notariaalselt kinnitatud aktiga ja mis ei ole isegi kantud äriregistrisse, juriidilise isiku staatus on väga piiratud. Mis puudutab võimet olla kohtumenetluse pool, siis üksnes sellistel ühendustel, millel on täielik juriidilise isiku staatus, on võime olla oma liikmete nimel kohtumenetluse pooleks. Seetõttu leiab komisjon, et töögruppi ei saa käsitleda EÜ artikli 230 tähenduses juriidilise isikuna.

28 Teiseks, küsimuse osas, kas see akt puudutab töögruppi isiklikult, viitab ta Esimese Astme Kohtu 5. detsembri 2002. aasta otsusele kohtuasjas T-114/00: Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vs. komisjon (EKL 2002, lk II-5121), mille punktis 52 märkis Esimese Astme Kohus, et teatud kategooria isikute kollektiivsete huvide kaitseks asutatud ühendus ei saa olla EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses otseselt ja isiklikult puudutatud selle kategooria üldisi huve puudutavast toimingust ja järelikult ei ole tema poolt oma liikmete nimel esitatud tühistamishagi vastuvõetav, kui liikmetel puudub individuaalne kaebeõigus. Selles kohtuasjas käsitletud ühendus oli isiklikult puudutatud, kuna see oli tegutsenud läbirääkijana ja tegemist oli registreeritud ühendusega.

29 Madalmaade Kuningriik esitas kohtuistungil lisaks komisjoni argumentidele veel täiendavaid argumente.

30 Töögrupi liikmete kaebeõiguse osas märkis Madalmaade Kuningriik esiteks, et hagejad moodustavad asjaomases piirkonnas tegutsevatest kommertsjahisadamatest üksnes väga väikse osa ning riiklikul ja Euroopa tasandil veelgi tähtsusetuma osa. Juba ainuüksi Enkhuizeni väikelinna kohaliku omavalitsuse üksuses tegutseb peale käesolevas kohtuasjas kõne all oleva jahtklubi hallatava sadama veel vähemalt kaks kommertssadamat. Ükski neid sadamaid haldavatest äriühingutest hagejate hulka ei kuulu. Ilmselt ei ole neile väidetavalt riigiabi saanud mittetulundusliku jahisadama vahetus läheduses asuvatele sadamatele mingit kahju tekkinud.

31 Lisaks on Madalmaades registreeritud sadamate arv, mis komisjoni otsuses märgituna oli kohtuistungil toimumise ajal umbes 1200, hiljem veelgi suurenenud.

Kuna hagejad esindavad vaid tühist osa potentsiaalselt puudutatud sadamatest, siis ei ole nende seisundit turul oluliselt mõjutatud.

32 Teiseks vaidlustab Madalmaade Kuningriik asjaolu, et hagejate konkurentsiseisundit oli võimalik ühel või teisel viisil mõjutada. Hagejate väite osas, mille kohaselt mõjutas neile kolmele sadamale väidetavalt antud abi hinnakirja ja seetõttu olid kommertssadamad sunnitud oma hindu alandama, leiab Madalmaade Kuningriik, et mittetulunduslikes jahisadamates kehtestatud madalamaid hindu võib kommertssadamates rakendatavate hindadega võrreldes seletada paljude põhjustega. Näiteks võib seda erinevust põhjendada täiendavate võimaluste pakkumisega, nagu restoranid ning lisatud ja ühendatud tegevused, ja vabatahtlike kasutamisega, mis toob kaasa madalamad palgakulud. Teisiti öeldes — mittetulunduslikke sadamaid haldavad ühingud tegutsevad võrreldes kommertssadamaid haldavate äriühingutega teiste kriteeriumide ja eelduste alusel ning käitluskulud esimesena nimetatute puhul on ilmselgelt madalamad kui teistel.

33 Kolmandaks väidab Madalmaade Kuningriik, et hagejad ei ole selgelt tõendanud negatiivse mõju olemasolu nende hinnakirjale. Näiteks Naardeni kommertssadamas, mille haldaja on üks töögrupi liige, ei ole mitte üksnes 10-meetri kõrguse aluse alalise koha hind kõrgem kui seda tüüpi koha keskmine hind Madalmaades, vaid selle töögrupi liikme raamatupidamise aastaaruandest selgub ka, et ta on saanud viimastel aastatel kasumit jaotada. Samuti on selles sadamas ootenimekiri. Lisaks sellele tõstis vähemalt üks äriühing, mis haldab ühte kõnealustest kommertssadamatest, Ermelos asuv Jachthaven Strand-Horst viimase kolme aasta jooksul igal aastal oma hindu.

34 Töögrupi kaebeõiguse osas märgib Madalmaade Kuningriik kõigepealt, et kuna abi ei mõjutanud töögrupi liikmete turuseisundit, siis ei saa töögruppi käsitleda selliselt,

et see on erilises olukorras Euroopa Kohtu 15. juuli 1963. aasta otsuse kohtuasjas 25/62: Plaumann vs. komisjon (EKL 1963, lk 197) mõttes.

- 35 Madalmaade Kuningriik väidab järgnevalt, et tegemist on mitteametliku grupiga, mis ei ole loodud nõuetekohaselt notariaalselt kinnitatud aktiga. Seetõttu ei saa see vastavalt BW-le Madalmaades kollektiivset hagi esitada.
- 36 Hagejad väidavad seoses töögrupi liikmete kabeõigusega vastu, et nad on EÜ artikli 230 tähenduses isiklikult puudutatud. Nende väitel ei ole selleks, et vastata küsimusele, kas nad on isiklikult puudutatud, kuni käesoleva ajani pidanud arvesse võtma konkurentide turuseisundit. Selles osas viitavad nad Esimese Astme Kohtu 13. jaanuari 2004. aasta otsusele kohtuasjas T-158/99: Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon (EKL 2004, lk II-1).
- 37 Töögrupi liikmed konkureerivad eelkõige Enkhuizeni ja Nijkerki jahisadamatega, ning alaliste või päevakaupa renditavate kohtade jahtlaevade omanikele või rentnikele pakkumise osas potentsiaalselt ka Wieringermeeri sadamaga. Tänu abile on kõnealustel jahisadamatel võimalik pakkuda kohti soodsama hinnaga ning see kahjustab töögrupi konkurentsivõimalusi. Hagejad leiavad, et vaidlustatud otsus võimaldab häiritud konkurentsi olukorral edasi kesta.
- 38 Kohtuistungil kinnitasid hagejad, et selliste mittetulunduslikes jahisadamates kehtivate madalamate hindade tõttu muutuvad kommertssadamaid haldavate

äriühingute kasumid tühiseks ning sellest tingituna on mõned nende hulgast pidanud tegevuse lõpetama. Hagejad märkisid, et kommertssadama hea toimimine eeldab kogukapitali tasuvust vähemalt 7–10%. Praegu on see umbes 4%.

- 39 Mis puudutab töögrupi liikmete rolli, siis väidavad hagejad, et nad on haldusmenetluses aktiivselt osalenud. Nad ei piirdunud üksnes täiendava teabe esitamise ja komisjoni küsimustele vastamisega, vaid esitasid komisjoni palvel oma märkused Madalmaade ametiasutuste ja komisjoni vahel toimunud kirjavahetuses kohta.
- 40 Seoses töögrupi võimega olla kohtumenetluse pool täpsustavad hagejad, et 15. märtsil 2000 moodustatud töögrupi peamine eesmärk oli just kommertsjahisadamate huvide kaitse ja ebaausa konkurentsi vastu võitlemine. Madalmaade õiguse kohaselt on töögrupp ühendus BW 2. osa artikli 26 tähenduses ja selle alusel on ta juriidiline isik ning asutamine notariaalselt kinnitatud aktiga või äriregistris registreerimine ei ole selle jaoks vajalik. Asjaolu, et tal on Madalmaade õiguse kohaselt piiratud õigusvõime ning et tal ei ole seetõttu õigust esitada teatud kollektiivset hagi BW 3. osa artikli 305a tähenduses, ei ole käesoleval juhul asjakohane.
- 41 Mis puudutab küsimust, kas töögrupp on isiklikult puudutatud, siis märgivad hagejad, et Esimese Astme Kohus on eespool viidatud kohtuotsuse Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vs. komisjon punktides 65 ja 66 öelnud, et ühenduse õigus esitada hagi tuleneb pelgalt asjaolust, et ta võttis aktiivselt osa ametlikust uurimismenetlusest ja samuti otsuse vastuvõtmisele eelnenud mitteametlikest aruteludest (eelkõige aruannete esitamise ja huvipakkuva teabe edastamise teel).

- 42 Kohtuistungil lisasid hagejad, et vastavalt Esimese Astme Kohtu 6. juuli 1995. aasta otsusele liidetud kohtuasjades T-447/93, T-448/93 ja T-449/93: AITEC jt vs. komisjon (EKL 1995, lk II-1971) ning eespool viidatud kohtuotsusele Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vs. komisjon võib ühendus, mis oma eesmärkide ja tegevusalade kohaselt esindab ja kaitseb oma liikmete huve, esitada hagi oma liikmete nimel ja asemel.
- 43 Kokkuvõttes leiavad hagejad, et kuna töögrupi liikmeid saab käsitleda selliselt, et vaidlustatud otsus puudutab neid otseselt ja isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses, siis võib selliselt käsitleda ka töögruppi.
- 44 Lisaks sellele tunnustas komisjon töögruppi menetluse algusest peale arutelupartnerina. Samuti väidavad hagejad, et töögrupi esitatud hagi vastuvõetavuse üle vaidluse vältimiseks kirjutasid erinevad liikmed selle ühiselt alla.
- 45 Sellele vastates rõhutab komisjon, et eespool viidatud kohtuotsusele Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon viidates eiravad hagejad üht olulist erinevust selle kohtuasja ja käesoleva kohtuasja vahel, kuna käesolevas kohtuasjas on alustatud ametlik menetlus (EÜ artikli 88 lõige 2), samas kui kohtuasjas Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon seda ei tehtud. Seetõttu ei ole sellistest kohtuotsustest nagu Cook ja Matra (Euroopa Kohtu 19. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-198/91: Cook vs. komisjon, EKL 1993, lk I-2487, ja 15. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-225/91: Matra vs. komisjon, EKL 1993, lk I-3203) ning eespool viidatud kohtuotsusest Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon, mis viitab neile otsustele, käesolevas kohtuasjas abi, kuna praegusel juhul oli hagejatel võimalus esitada oma väited haldusmenetluse käigus.

46 Hagejate väite osas, et nende piiratud õigusvõime ei ole käesoleval juhul asjakohane, vaidleb komisjon vastu, et hagejad unustavad, et selliste ühenduste piiratud pädevus, mis ei ole asutatud notariaalselt kinnitatud aktiga, on seotud nende kaebeõigusega. BW 3. osa artikli 305a kohaselt on võime olla oma liikmete nimel kohtumenetluse pool üksnes täieliku õigusvõimega ühendustel, mis välistab nende hulgast töögrupi. Just selle piirangu tõttu on töögrupi õigusvõime ebapiisav selleks, et tunnustada tema kaebeõigust. Komisjoni väitel ei ole asjaolul, et faktiline ühendus on esitanud kaebuse või osalenud komisjonis haldusmenetluses, mingit tähendust.

47 Lisaks kinnitab komisjon, et kaebeõiguse andmine sellistele „töögrupi” taolistele gruppidele, mille õiguslik staatus ei ole selge, on nõuetekohase menetlusega vastuolus.

48 Mis puudutab viidet eespool viidatud kohtuotsusele Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum vs. komisjon, siis väitis komisjon kohtuistungil, et Euroopa Kohus tuvastas apellatsioonimenetluse käigus oma 13. detsembri 2005. aasta otsuses kohtuasjas C-78/03 P: komisjon vs. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (EKL 2005, lk I-10737), et Esimese Astme Kohus on rikkunud õigusnormi, leides, et asjaomane ühendus oli isiklikult puudutatud.

Esimese Astme Kohtu hinnang

49 Tuleb märkida, et vastavalt EÜ artikli 230 neljandale lõigule võib iga füüsiline või juriidiline isik algatada menetluse teisele isikule adresseeritud otsuse vastu ainult siis, kui see puudutab teda otseselt ja isiklikult. Kuna vaidlustatud otsus on adresseeritud Madalmaade Kuningriigile, tuleb uurida, kas hagejate puhul on need kaks tingimust täidetud.

- 50 Esiteks tuleb uurida töögrupi liikmete kaebeõigust ja teiseks töögrupi enda kaebeõigust.

Töögrupi liikmete kaebeõigus

- 51 Küsimuse osas, kas vaidlustatud otsus puudutab töögrupi liikmeid isiklikult, meenutab Esimese Astme Kohus, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt teised isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, saavad väita, et see puudutab neid isiklikult, ainult siis, kui see mõjutab neid mingi neile omase tunnuse või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga (eespool viidatud kohtuotsus *Plaumann vs. komisjon*, punkt 223; Euroopa Kohtu 23. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-106/98 P: *Comité d'entreprise de la Société française de production jt vs. komisjon*, EKL 2000, lk I-3659, punkt 39; Esimese Astme Kohtu 27. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-435/93: *ASPEC jt vs. komisjon*, EKL 1995, lk II-1281, punkt 62).
- 52 Kuna vaidlustatud otsus võeti vastu EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametliku uurimismenetluse lõpus, siis tuleb meenutada, et kohtupraktikast nähtub ka see, et taoline otsus puudutab isiklikult selle menetluse aluseks olnud kaebusega seotud äriühinguid, kelle märkused, mis mõjutasid menetluse kulgu, on ära kuulatud, ainult siis, kui otsuse esemeks olev meede mõjutab nende turuseisu oluliselt (Euroopa Kohtu 28. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas 169/84: *Cofaz jt vs. komisjon*, EKL 1986, lk 391, punktid 24 ja 25, ning Esimese Astme Kohtu 15. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-11/95: *BP Chemicals vs. komisjon*, EKL 1998, lk II-3235, punkt 72).
- 53 Oluliseks mõjuks ei saa pidada üksnes asjaolu, et kõnealune otsus võis omada teatavat mõju asjaomasel turul esinevatele konkurentsisuhetele ja et puudutatud äriühing oli teatavas konkurentsialases suhtes otsusest kasusaava ettevõtjaga (vt selle

kohta Euroopa Kohtu 10. detsembri 1969. aasta otsus liidetud kohtuasjades 10/68 ja 18/68: Eridania jt vs. komisjon, EKL 1969, lk 459, punkt 7). Seega ei saa äriühing tugineda üksnes enda kui kõnealusest meetmest kasusaava äriühingu konkurendi seisundile, vaid peab muuhulgas tõendama oma turuseisundi olulist kahjustamist (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Comité d'entreprise de la Société française de production jt vs. komisjon, punktid 40 ja 41).

54 Käesoleval juhul tuleb uurida, mil määral eristab hagejate osalemine EÜ artikli 88 lõike 2 alusel algatatud menetluses ja nende turuseisundi mõjutamine neid teistest isikutest vastavalt EÜ artiklile 230.

55 Esiteks on kindel, et töögrupp algatas oma liikmete nimel komisjonis toimunud haldusmenetluse. Selle tarvis esitas ta korduvalt täiendavat teavet mitmete mittetulunduslike jahisadamate kohta, mis tema väitel said riigiabi. Selle menetluse algatamise järel saatis ta üksnes ühe kirja, mis ei sisaldanud ei uut teavet ega täiendavaid olulisi asjaolusid.

56 Teiseks, mis puudutab hagejate turuseisundi kahjustamise olulisust, siis tuleb märkida, et esiteks, nagu tuleneb eespool viidatud kohtuotsuse Cofaz jt vs. komisjon punktist 28, ei pea ühenduse kohus asja vastuvõetavuse kontrolli staadiumis võtma lõplikku seisukohta hagejate ja tulusaavate ettevõtjate vaheliste konkurentsialaste suhete kohta. Selles kontekstis on üksnes hagejad kohustatud asjakohasel viisil põhjendama, kuidas komisjoni otsus võib nende seisundit kõnealusel turul oluliselt kahjustades rikkuda nende seaduslikke huve.

- 57 Käesoleval juhul tuleb sedastada, et hagejad ei ole esitanud ühtegi asjaolu tõendamaks nende olukorra erilisust jahisadamate turul.
- 58 Vastupidi, hagejate esitatud argument mitte ei erista neid, vaid näitab, et nad on potentsiaalselt puudutatud täpselt samal viisil, nagu kõik teised konkurendid. Hagejad väidavad, et vaidlusalused abimeetmed mõjutavad nende kasumlikkust seetõttu, et mittetulunduslikke jahisadamaid haldavatel ühendustel oli tänu nendele meetmetele võimalik rentida sadamat külastavatele jahtidele ankrukohti madalama hinnaga kui kommertsjahisadamatel.
- 59 Tuleb sedastada, et hagejad ei ole tõendanud konkreetsete asjaolude varal, nagu käive enne ja pärast kõnealuste meetmete võtmist, et need meetmed võisid oluliselt mõjutada nende seisundit asjaomasel turul.
- 60 Lisaks märkisid komisjon ja Madalmaade Kuningriik kohtuistungil, et hagejad esindavad üksnes kuut umbes 1200-st Madalmaades tegutsevast jahisadamast (vt vaidlustatud otsuse punkt 49). Hagejad ei ole neid numbreid vaidlustanud. Seega esindavad nad vaid tühist osa neist sadamatest, mida vaidlusalune abi võis puudutada. Sellises olukorras peaks iga hageja tõendama, mil viisil võib ühele või teisele sadamale antud abi kahjustada tema tegevust, näiteks tuua kaasa klientuuri kaotamise või kasumi vähenemise.

61 Lisaks märkis Madalmaade Kuningriik kohtuistungil ilma, et talle oleks vastuväiteid esitatud, et vaidlusalune abi ei ole Naardeni ja Ermelo kommertssadamate hinnakirja mõjutanud. Naardeni kommertssadama puhul tuleb kõigepealt nimetada, et seal on 10-meetri pikkuse aluse alalise koha hind kõrgem kui seda tüüpi koha keskmine hind Madalmaades (vt Madalmaade ametiasutuste poolt haldusmenetluse käigus komisjonile edastatud Waterrecreatie Advies aruanne). Teiseks oli selle kommertsadama raamatupidamise aastaaruande kohaselt sadamat haldaval äriühingul võimalik viimastel aastatel kasumit jaotada. Viimaks, selles sadamas on ka ootenimekiri. Ermelo kommertssadama kohta väidab Madalmaade Kuningriik ilma, et talle oleks vastuväiteid esitatud, et see sadam on viimase kolme aasta jooksul oma hindu tõstnud. Niiugused andmed ei kinnita hagejate väidet, mille kohaselt mõjutasid vaidlusalused abimeetmed nende sadamate kasumlikkust.

62 Hagejate viide eespool viidatud kohtuotsusele Thermenhotel Stoiser Franz jt vs. komisjon — mille kohaselt ühenduse poolt esitatud hagi on vastuvõetav, kui üksnes mõned selle liikmed on kõnealuse abi saaja otsesed konkurendid — ei ole sobiv, kuna selles kohtuasjas käsitletud otsus oli vastu võetud puhtalt esialgse uurimise tagajärjel (EÜ artikli 88 lõige 3). Seega ei saa hagejad käesolevas asjas kuidagi tugineda kohtupraktikale, mille kohaselt, kui komisjon sedastab ametlikku uurimismenetlust algatamata esialgse uurimise raames, et riigiabi on ühisturuga kokkusobiv, tuleb EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 2 järgseid huvitatud isikuid, kellele ametliku uurimismenetluse avamise korral antakse tagatised, pidada seda tõdemust edastanud otsusega isiklikult puudutatuks (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus BP Chemicals vs. komisjon, punktid 82 ja 89).

- 63 Eelnevast tuleneb, et hagejad ei ole tõendanud, et vaidlustatud otsus neid isiklikult puudutab, st et ta puudutab neid teiste ettevõtjatega võrreldes eripäraselt, nagu nad oleksid selle otsuse adressaadid.
- 64 Sellest lähtuvalt tuleb hagi töögrupi liikmete osas tunnistada vastuvõetamatuks ilma, et oleks vaja uurida, kas vaidlustatud otsus neid otseselt puudutab.

Töögrupi kaebeõigus

- 65 Esimese Astme Kohus märgib, et hagi, mille on esitanud ettevõtjate ühendus, mis ei ole vaidlustatud akti adressaat, on vastuvõetav üksnes kahel juhul. Esiteks juhul, kui ühendus esitab hagi ühe või mitme liikme asemel, keda ta esindab, tingimusel, et viimastel oleks olnud võimalik esitada vastuvõetav hagi. Teiseks, tingituna erakorralistest asjaoludest, nagu tema oletatav roll menetluses, mille tulemusena võeti vastu akt, mille tühistamist taotletakse (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-380/94: AIUFFASS ja AKT vs. komisjon, EKL 1996, lk II-2169, punkt 50, ja 11. veebruari 1999. aasta otsus kohtuasjas T-86/96: Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd vs. komisjon, EKL 1999, lk II-179, punktid 56 ja 57 ning viidatud kohtupraktika).
- 66 Käesolevas asjas on Esimese Astme Kohus punktis 63 juba tuvastanud, et vaidlustatud otsus töögrupi liikmeid isiklikult ei puudutanud. Seetõttu ei saanud töögrupp nõuetekohaselt ühe või mitme oma liikme asemele astuda.

- 67 Seetõttu tuleb uurida, kas ta saab põhjendada oma kaebeõigust erakorraliste asjaoludega.
- 68 Esimese Astme Kohus leiab, et kuigi töögrupp osales realselt menetluses, mille tagajärjel võeti vastu 29. oktoobri 2003. aasta otsus, ei ole üksnes see osalemine piisav andmaks talle kaebeõigust Van der Kooy ja CIREFS kohtuotsuste tähenduses (Euroopa Kohtu 2. veebruari 1988. aasta otsus liidetud kohtuasjades 67/85, 68/85 ja 70/85: Van der Kooy jt vs. komisjon, EKL 1988, lk 219, ning 24. märtsi 1993. aasta otsus kohtuasjas C-313/90: CIREFS jt vs. komisjon, EKL 1993, lk I-1125). Nagu ütles Esimese Astme Kohus 5. juuni 1996. aasta otsuses kohtuasjas T-398/94: Kahn Scheepvaart vs. komisjon (EKL 1996, lk II-477, punkt 42), ei ole pelgalt asjaolu, et hageja esitas komisjonile kaebuse ning pidas viimasega sellega seoses kirjavahetust ja käis kohtumistel, selline piisavalt erakorraline asjaolu, mis võimaldaks hagejat kõigist teistest isikutest eristada ja annaks talle sellega kaebeõiguse üldise abisüsteemi vastu.
- 69 Asjaolust, et ühendus sekkub komisjonis toimuvasse asutamislepinguga ette nähtud riigiabi menetluse selleks, et kaitsta oma liikmete kollektiivseid huve, iseenesest ei piisa tema kaebeõiguse tunnustamiseks kõnealuse kohtupraktika tähenduses (eespool viidatud kohtuotsus Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd vs. komisjon, punkt 60).
- 70 Kohtuasjades, mille tulemusena tehti eespool viidatud kohtuotsused Van der Kooy jt vs. komisjon ning CIREFS jt vs. komisjon, oli hagejate roll menetluses, mille tagajärjel võeti tarvitusele neis kahes kohtuasjas vaidlustatud meetmed, palju olulisem võrreldes töögrupi pelga osalemisega käesolevas kohtuasjas.

- 71 Kohtuasjas, mille tulemusena tehti eespool viidatud kohtuotsus *Van der Kooy jt vs. komisjon*, leidis Euroopa Kohus, et Landbouwschap osales gaasitariifide läbirääkijana aktiivselt EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluses, esitades komisjonile kirjalikke kommentaare ja pidades pädevate ametnikega kogu menetluse vältel tihedalt ühendust. Ta oli üks lepingupool, kes kehtestas komisjoni poolt heaks kiitmata tariifid, ning seetõttu tsiteeriti teda korduvalt komisjoni otsuses.
- 72 Hageja roll kohtuasjas, mille tulemusena tehti eespool viidatud kohtuotsus *CIRFS jt vs. komisjon*, oli samuti väga oluline. CIRFS oli ühendus, mille liikmed olid peamised sünteetiliste kiudude rahvusvahelised tootjad. Ta algatas oma liikmete huvides mitmeid menetlusi, mis olid seotud komisjoni poolt määratud sektori ümberkorraldamise poliitikaga. Ta oli muuhulgas komisjoni arutelupartner selles sektoris kohaldatava korra kehtestamise, laiendamise ja muutmise juures ning pidas komisjoniga läbirääkimisi, esitades talle eelkõige kirjalikke märkusi ja pidades pädevate teenistustega kogu menetluse vältel tihedalt ühendust.
- 73 Töögrupi puhul käesolevas kohtuasjas ei ole tegemist sama olukorraga. Tuleb märkida, et tema rolli, mis piirdub üksnes asjaomastele isikutele EÜ artikli 88 lõikega 2 tagatud menetlusõiguste teostamisega, ei saa käsitleda sarnaselt Landbouwschapi või CIRFS-i rolliga eespool nimetatud kohtuasjades (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. *Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum*, punktid 55–59).
- 74 Neil asjaoludel tuleb hagi ka töögrupi osas vastuvõetamatuks tunnistada.

75 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et hagi on tervikuna vastuvõetamatu.

76 Komisjoni argumendi osas, mis puudutab töögrupi võimet olla kohtumenetluse pool, leiab Esimese Astme Kohus, et puudub vajadus selle küsimuse üle otsustada, kuna töögrupi liikmed ei ole isiklikult puudutatud ja töögrupp ei ole tõendanud talle erakorralistest asjaoludest tulenevat kaebeõigust.

Kohtukulud

77 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, tuleb nende kohtukulud jätta nende enda kanda ja mõista neilt välja komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni nõuetele.

78 Jätta Madalmaade Kuningriigi kohtukulud vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 4 tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 2. Mõista komisjoni kohtukulud välja hagejatelt, kes ühtlasi kannavad ise oma kohtukulud. Jätta Madalmaade kohtukulud tema enda kanda.**

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. septembril 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

R. García-Valdecasas